

ODLOK PREDSEDNIKA REPUBLIKE

z dne 24. junija 1998, št. 249

Pravilnik o statutu dijakinj in dijakov srednje šole

Veljaven od: 30. 12. 2025

PREDSEDNIK REPUBLIKE

Ob upoštevanju 87. člena, petega odstavka, Ustave;

ob upoštevanju 328. člena enotnega besedila veljavnih zakonskih določb s področja izobraževanja, ki se nanašajo na šole vseh vrst in stopenj, sprejetega z zakonodajnim odlokom z dne 16. aprila 1994, št. 297;

ob upoštevanju 21. člena, odstavkov 1, 2 in 13, zakona z dne 15. marca 1997, št. 59;

ob upoštevanju zakona z dne 27. maja 1991, št. 176, o ratifikaciji Konvencije o otrokovih pravicah, sprejete v New Yorku 20. novembra 1989;

ob upoštevanju členov 104, 105 in 106 enotnega besedila zakonov o prepovedanih drogah ali psihotropnih snoveh, preprečevanju, zdravljenju in rehabilitaciji stanj odvisnosti, sprejetega z odlokom predsednika republike z dne 9. oktobra 1990, št. 309;

ob upoštevanju členov 12, 13, 14, 15 in 16 zakona z dne 5. februarja 1992, št. 104;

ob upoštevanju 36. člena zakona z dne 6. marca 1998, št. 40;

ob upoštevanju odloka predsednika republike z dne 10. oktobra 1996, št. 567;

ob upoštevanju 17. člena, prvega odstavka, zakona z dne 23. avgusta 1988, št. 400;

ob upoštevanju mnenja Nacionalnega sveta za javno izobraževanje, izraženega na seji dne 10. februarja 1998;

ob upoštevanju mnenja Državnega sveta, izraženega v posvetovalnem oddelku za normativne akte na seji dne 4. maja 1998;

ob upoštevanju sklepa Sveta ministrov, sprejetega na seji dne 29. maja 1998;

na predlog ministra za javno izobraževanje

izdaja naslednji pravilnik:

STATUT DIJAKINJ IN DIJAKOV SREDNJE ŠOLE

Člen 1

Življenje šolske skupnosti

1. Šola je prostor vzgoje in izobraževanja, ki se uresničuje z učenjem, pridobivanjem znanja in razvojem kritične zavesti.
2. Šola je skupnost dialoga, raziskovanja in družbenih izkušenj, ki temelji na demokratičnih vrednotah in je usmerjena v celostno rast osebe v vseh njenih razsežnostih. V njej vsakdo, ob enakem dostojanstvu in ob različnosti vlog, deluje za zagotavljanje vzgoje za državljanstvo, uresničevanje pravice do izobraževanja, razvoj potencialov posameznika in odpravljanje položajev prikrajšanosti, v skladu z načeli, zapisanimi v Ustavi, Konvenciji o otrokovih pravicah ter splošnimi načeli italijanskega pravnega reda.
3. Šolska skupnost v sodelovanju s širšo civilno in družbeno skupnostjo, katere del je, gradi svoj projekt in svojo vzgojno dejavnost na kakovosti odnosov med učitelji in dijaki; prispeva k razvoju osebnosti mladih tudi z vzgojo za zavedanje in vrednotenje spolne identitete, njihovega občutka odgovornosti in osebne avtonomije ter si prizadeva za doseganje kulturnih in poklicnih ciljev, skladnih z razvojem znanja in vključevanjem v aktivno življenje.
4. Življenje šolske skupnosti temelji na svobodi izražanja, mišljenja, vesti in veroizpovedi ter na medsebojnem spoštovanju vseh oseb, ki jo sestavljajo, ne glede na starost in položaj, ob zavračanju vseh ideoloških, družbenih in kulturnih ovir.

Člen 2

Pravice

1. Dijak ima pravico do kakovostne kulturne in poklicne izobrazbe, ki spoštuje in vrednoti identiteto vsakega posameznika ter je odprta za pluralnost idej. Šola zagotavlja kontinuiteto učenja in spodbuja osebna nagnjenja dijakov tudi z ustreznim obveščanjem, možnostjo podajanja predlogov, razvijanjem prosto izbranih tem in uresničevanjem samostojnih pobud.
2. Šolska skupnost spodbuja solidarnost med svojimi člani in varuje pravico dijaka do zasebnosti.
3. Dijak ima pravico biti obveščen o odločitvah in pravilih, ki urejajo življenje šole.
4. Dijak ima pravico do aktivnega in odgovornega sodelovanja v življenju šole. Ravnatelj in učitelji v skladu s šolskim pravilnikom vzpostavljajo z dijaki konstruktiven dialog glede programiranja in opredeljevanja didaktičnih ciljev, organizacije šole, meril ocenjevanja ter izbire učbenikov in učnih gradiv. Dijak ima pravico do preglednega in pravočasnega ocenjevanja, ki spodbuja samoevalvacijo in izboljševanje učnega uspeha.
5. V primerih, ko odločitev pomembno vpliva na organizacijo šole, so lahko dijaki srednjih šol pozvani k izražanju mnenja tudi s posvetovanjem; enako velja za dijake nižje srednje šole ali njihove starše.
6. Dijaki imajo pravico do svobode učenja in samostojno uresničujejo pravico izbire med dopolnilnimi učnimi dejavnostmi in dodatnimi izbirnimi dejavnostmi, ki jih ponuja šola.
7. Dijaki tujci imajo pravico do spoštovanja kulturnega in verskega življenja skupnosti, kateri pripadajo. Šola spodbuja pobude za njihovo vključevanje ter varovanje jezika in kulture.
8. Šola si prizadeva postopno zagotoviti:
 - a) okolje, ki spodbuja celostno rast osebe, ter kakovostno vzgojno-izobraževalno storitev;
 - b) dodatne in dopolnilne izobraževalne ponudbe;
 - c) ukrepe za odpravljanje zaostankov, prikrajšanosti in preprečevanje osipa;
 - d) zdravo in varno okolje, primerno tudi za dijake z invalidnostjo;
 - e) ustrezno tehnološko opremljenost;
 - f) storitve za podporo zdravju in psihološko pomoč;
 - f-bis) prepoznavanje pojavov ustrahovanja, spletnega nasilja, zlorabe alkohola, prepovedanih drog in drugih oblik zasvojenosti.
9. Šola v svojem pravilniku zagotavlja in ureja pravico dijakov do zbiranja in zborov.
10. Pravilniki posameznih šol urejajo pravico do združevanja, izvajanja pobud znotraj šole ter uporabo prostorov.

Člen 3

Dolžnosti

1. Dijaki so dolžni redno obiskovati pouk in vestno izpolnjevati učne obveznosti.
2. Do ravnatelja, učiteljev, celotnega šolskega osebja in sošolcev morajo izkazovati spoštovanje.
3. Dijaki morajo ravnati skladno z načeli iz 1. člena.
4. Spoštovati morajo organizacijska in varnostna pravila šole.
5. Dolžni so pravilno uporabljati šolsko opremo in ne povzročati škode šolskemu premoženju.
6. Dijaki sodelujejo pri ustvarjanju prijaznega in urejenega šolskega okolja.

Člen 4

Disciplina

1. Pravilniki posameznih šolskih ustanov (v okviru nacionalnega izobraževalnega sistema) določajo vedenja, ki predstavljajo disciplinske prekrške, s sklicevanjem na dolžnosti, navedene v 3. členu, na pravilno izvajanje odnosov znotraj šolske skupnosti ter na specifične okoliščine posamezne šole, določajo ustrezne disciplinske ukrepe, pristojne organe za njihovo izrekanje in postopek za njihovo uveljavitev, v skladu s spodaj navedenimi merili.
2. Disciplinske ukrepe vodijo vzgojni cilji in so namenjeni krepitvi občutka odgovornosti ter vzpostavitvi pravilnih odnosov znotraj šolske skupnosti, prav tako pa k vključevanju dijaka preko dejavnosti družbene, kulturne in splošno koristne narave za šolsko skupnost.

3. Disciplinska odgovornost je osebna. Nihče ne sme biti podvržen disciplinskim ukrepom brez predhodne možnosti, da predstavi svoje razloge.
 - Noben disciplinski prekršek, povezan z vedenjem, ne sme vplivati na oceno znanja posameznih predmetov.
 - Disciplinski prekršek vpliva na oceno vedenja.
4. V nobenem primeru ni dovoljeno kaznovati, neposredno ali posredno, svobodne izražanja mnenj, ki so izražena pravilno in ne škodijo osebnosti drugih.
5. Disciplinske ukrepe so vednočasne, sorazmerne z disciplinskim prekrškom in temeljijo na načelu postopnosti, kolikor je mogoče pa tudi na načelu poprave škode. Pri tem se upošteva osebna situacija dijaka, resnost vedenja in posledice, ki izhajajo iz njega.
6. Disciplinske ukrepe, ki vključujejo odstranitev z ur pouka, sprejme razredni svet. Disciplinske ukrepe, ki vključujejo odstranitev iz šolske skupnosti za več kot petnajst dni, in disciplinske ukrepe, ki vključujejo izključitev iz končnega preverjanja ali nepriznanje pristopa k zaključnemu državnemu izpitu, sprejme šolski svet.
7. Začasna odstranitev dijaka z ur pouka je mogoča le v primeru resnih ali ponavljajočih se disciplinskih prekrškov in za obdobja, ki ne presegajo petnajst dni.

8-bis. V primeru odstranitve dijaka z ur pouka do dveh dni, razredni svet sprejme, z ustreznim utemeljenjem, dejavnosti za poglobitev razumevanja posledic vedenja, ki je povzročilo disciplinski ukrep. Te dejavnosti potekajo v šolski ustanovi, ki določi odgovorne učitelje za izvajanje teh aktivnosti.

8-ter. V primeru odstranitve dijaka z ur pouka za obdobje od treh do petnajst dni, razredni svet sprejme, z ustreznim utemeljenjem, dejavnosti aktivnega in solidarnega državljanstva, sorazmerne s številom dni, za katera je bila odstranitvena odločitev sprejeta.

- Te dejavnosti so vključene v triletni načrt izobraževalne ponudbe (PTOF) in potekajo v gostiteljskih ustanovah, s katerimi šola v okviru svoje avtonomije sklene pogodbe ter zagotovi koordinacijo in nadzor.
- Pogodbe določajo personalizirano izobraževalno pot, čas, način, kontekst in omejitve izvajanja ter ustrezne kontaktne osebe.
- Med izvajanjem aktivnosti nadzor dijakov prevzamejo gostiteljske ustanove, ki pravočasno obveščajo šolo o morebitni odsotnosti.
- Organizacije tretjega sektorja in združenja se lahko prijavijo za vključitev dijaka v aktivnosti prek javnega razpisa, pripravljenega s strani pristojnega regionalnega izobraževalnega urada.
- Seznami ustreznih organizacij se letno posodablja.
- Šole določijo referenčne osebe za izvajanje aktivnosti znotraj osebja, katerih plačilo krije Sklad za izboljšanje izobraževalne ponudbe.
- Neizvedba ali delna izvedba aktivnosti se upošteva pri oceni vedenja.
- Ure teh aktivnosti se štejejo kot tri četrtine letnega prilagojenega urnika za veljavnost šolskega leta, brez vpliva na ocene znanja predmetov.

8-quater. Če gostiteljske ustanove niso na voljo, se aktivnosti izvajajo v korist šolske skupnosti.

8-quinquies. Razredni svet lahko, če je potrebno, odredi nadaljevanje aktivnosti aktivnega in solidarnega državljanstva tudi po vrnitvi v razred, največ do treh četrtin šolskega časa, sorazmerno s številom dni odstranitve, ob spoštovanju načel začasnosti, sorazmernosti in postopnosti.

8-sexies. Pri odstranitvah, daljših od petnajst dni, šola v sodelovanju z družino, socialnimi službami in, če je potrebno, z organi pravosodja izvaja ciljane vzgojno-izobraževalne ukrepe za vključevanje, odgovornost in, če mogoče, ponovni vstop dijaka v šolsko skupnost.

9. Odstranitev dijaka iz šolske skupnosti za več kot petnajst dni je mogoča, če so bili storjeni kaznivi dejanji, ki kršijo dostojanstvo in spoštovanje osebe, ali obstaja nevarnost za varnost drugih, ali v primeru nasilnih dejanj proti učiteljem ali dijakom. Trajanje odstranitve se določi glede na resnost dejanja ali trajanje nevarnosti. Po možnosti se uporablja določilo iz 8. člena.

9-bis. V primerih ponovitve, hudih nasilnih dejanj ali dejanj posebne resnosti, ki povzročijo visok družbeni alarm, če ni mogoč takojšen odgovoren ponovni vstop dijaka v skupnost, je disciplinski ukrep odstranitev iz šolske skupnosti z

izključitvijo iz končnega preverjanja ali nepriznanje pristopa k zaključnemu izpitu; v manj resnih primerih je disciplinski ukrep le odstranitev do konca šolskega leta.

9-ter. Disciplinske ukrepe iz 6. člena in naprej se lahko izrečejo le po preveritvi obstoja natančnih in dokazljivih elementov, ki kažejo, da je dijak dejansko storil disciplinski prekršek.

10. Če pravosodni organi, socialne službe ali objektivne okoliščine družine ali dijaka odsvetujejo vrnitev v šolsko skupnost, se dijaku dovoljuje vpis v drugo šolo, tudi v sredini šolskega leta.
11. Disciplinske ukrepe za disciplinske prekrške med izpiti izreče izpitna komisija in veljajo tudi za zunanje kandidate.

Člen 5

Pritožbe

1. Zoper disciplinske ukrepe je dovoljena pritožba s strani kogarkoli, ki ima interes, v roku petnajstih dni od obvestila o njihovem izreku, k pristojnemu notranjemu organu za zagotovitev pravic znotraj šole, ki ga ustanovijo in urejajo pravilniki posameznih šolskih ustanov. Ta organ vključuje vsaj enega predstavnika, izvoljenega s strani dijakov v srednji šoli, oziroma staršev v osnovni šoli, in odloča v roku desetih dni.
 - Običajno je organ sestavljen iz učitelja, imenovanega s strani šolskega sveta, v srednji šoli pa tudi iz predstavnika, izvoljenega s strani dijakov, in predstavnika, izvoljenega s strani staršev; v prvi stopnji srednje šole pa iz dveh predstavnikov, izvoljenih s strani staršev. Organu predseduje ravnatelj.
2. Organ za zagotovitev pravic iz prvega odstavka odloča, na zahtevo dijakov srednje šole ali kogarkoli, ki ima interes, tudi o sporih, ki nastanejo znotraj šole glede uporabe tega pravilnika.
3. Direktor regionalnega šolskega urada ali njegov pooblaščen vodja odloča dokončno o pritožbah dijakov srednje šole ali kogarkoli, ki ima interes, zoper kršitve tega pravilnika, tudi če so te določene v pravilnikih posameznih šol.
 - Odločitev je sprejeta po zavezujočem mnenju regionalnega organa za zagotovitev pravic, ki je v srednji šoli sestavljen iz dveh dijakov, imenovanih s strani regionalnega koordinacijskega sveta dijakov, treh učiteljev in enega starša, imenovanih znotraj regionalne šolske skupnosti, ter predseduje mu direktor regionalnega šolskega urada ali njegov pooblaščen.
 - Za osnovne šole namesto dijakov imenujemo drugega dva starša.
4. Regionalni organ za zagotovitev pravic pri preverjanju pravilne uporabe zakonodaje in pravilnikov izvaja svojo preiskovalno dejavnost izključno na podlagi pregleda pridobljene dokumentacije ali morebitnih pisnih pojasnil, ki jih predložijo pritožniki ali uprava.
5. Mnenje iz četrtega odstavka je izdano v zavezujočem roku tridesetih dni. Če rok poteče brez, da bi bilo mnenje sporočeno ali brez, da bi organ iz tretjega odstavka predlagal dodatne preiskovalne ukrepe, lahko direktor regionalnega šolskega urada odloči neodvisno od pridobitve mnenja. Uporablja se določba 16. člena, 4. odstavek, zakona z dne 7. avgusta 1990, št. 241.
6. Vsak regionalni šolski urad določi z ustreznim aktom najbolj primeren način imenovanja učiteljev in staršev v regionalni organ za zagotovitev pravic, da se zagotovi stalno in učinkovito delovanje organa.
7. Organ za zagotovitev pravic iz tretjega odstavka ostane v funkciji dve šolski leti.

Člen 5-bis

Izobraževalni pakt o soodgovornosti

1. Ob vpisu v posamezno šolsko ustanovo je od staršev in dijakov zahtevano podpisovanje **Izobraževalnega pakta o soodgovornosti**, katerega namen je podrobno in skupno določiti pravice in dolžnosti v odnosu med avtonomno šolsko ustanovo, dijaki in družinami.

1-bis. V paktu iz prvega odstavka je vključena zaveza šolske ustanove in družin k sodelovanju, da se omogoči odkrivanje primerov, povezanih z nasiljem med vrstniki in spletnim nasiljem (cyberbullying), primerov uporabe ali zlorabe alkohola ali prepovedanih drog ter drugih oblik zasvojenosti.

1-ter. Šolske ustanove dopolnjujejo Izobraževalni pakt o soodgovornosti, pri čemer podrobno določijo izobraževalne in informativne aktivnosti, ki jih nameravajo izvajati za dijake in njihove družine, s posebnim poudarkom na varni in zavestni rabi interneta.

2. Posamezni šolski pravilniki urejajo postopke za podpisovanje ter skupno pripravo in pregled pakta iz prvega odstavka.
3. V prvih dveh tednih po začetku pouka vsaka šolska ustanova izvede primerne iniciative za:
 - sprejem novih dijakov,
 - predstavitev in deljenje statuten dijakov,
 - predstavitev **triletnega izobraževalnega programa**, šolskih pravilnikov in Izobraževalnega pakta o soodgovornosti.

Člen 6

Prehodne in končne določbe

1. Šolski pravilniki in kartica storitev, predvideni z veljavnimi določbami, se sprejemajo ali spreminjajo po posvetovanju z dijaki srednje šole in starši osnovne šole.

1-bis. V okviru svoje avtonomije in v vsakem primeru v tridesetih dneh po uveljavitvi tega pravilnika, šolske ustanove prilagodijo šolski pravilnik določbam člena 4, odstavki 8-bis, 8-ter, 8-quater, 8-quinquies in 8-sexies.

2. Kopija tega pravilnika in temeljnih dokumentov posamezne šolske ustanove se dijakom zagotovi ob vpisu.
3. Razveljavi se III. poglavje I. naslova kraljevskega dekreta z dne 4. maja 1925, št. 653.

3-bis. Medtem ko se določajo regionalni sezname gostiteljskih struktur iz člena 4, 8-ter, peti odstavek, se aktivnosti **aktivnega in solidarnostnega državljanstva** izvajajo v korist šolske skupnosti.

Ta dekret, opremljen z državnim žigom, bo vključen v **Uradni zbornik zakonodajnih aktov Italijanske republike**.

Obvezno ga je spoštovati in zagotoviti njegovo spoštovanje.

Oddano v Rimu, dne 24. junija 1998

- SCALFARO
- Prodi, predsednik Sveta ministrov
- Berlinguer, minister za javno izobraževanje

Videl, varuh listin (Guardasigilli): Flick Registrirano pri Računskem sodišču 22. julija 1998

Vladni akti, register št. 113, list št. 25